

Philip Nunes Cardozo

Philip Nunes Cardozo is geboren in Amsterdam op 22 juni 1930. Hij was de zoon van David Nunes Cardozo en Veronika Haag. Philip was, net als zijn vader, doof. Hij had ook drie dove zussen: Anna Nunes Cardozo, Grietje Nunes Cardozo en Maud Nunes Cardozo, en een dove oom: Joël Nunes Cardozo. Zijn vader was kleermaker en het gezin behoorde tot de Portugees-Israëlitische geloofsgemeenschap.

Philip ging van 9 november 1936 tot 1941 naar de dovenschool J.C. Ammanschool in Amsterdam. Hij was welp bij Scouting

Ooggetuigen vertellen dat de hele klas eens pannenkoeken mocht komen eten bij Philip thuis, toen hij jarig was. Philip was een boefje, wordt verteld. Toen het gezin het bevel had gekregen om te vertrekken, gaf Philip zijn hengel in bewaring aan een onderwijzer. In het notulenboek van de school staat dat Philip op 18 januari 1943 "als Jood naar Duitsland" was vertrokken. Jenny Aussen en Rachel Lutraan zaten bij hem op school.

Philip stond op de lijst van transportnummer 51. Dit transport vertrok op 23 februari 1943 uit Westerbork en kwam op 25 februari 1943 in Auschwitz aan. Het transport bevatte 1101 gedeporteerden, waaronder 110 kinderen. Op 23 februari 1943 ging hij van Kamp Amersfoort naar vernietigingskamp Auschwitz-Birkenau. Hij werd daar vermoord op 26 februari 1943 en werd 12 jaar oud.

Auschwitz was een concentratiekampcomplex dat tijdens de Tweede Wereldoorlog door nazi-Duitsland rondom de Poolse stad Oświęcim (Duits: Auschwitz) in het geannexeerde deel van Polen werd opgezet. Auschwitz was het grootste van alle Duitse concentratiekampen en bestond aan het einde van de oorlog uit Auschwitz I (het basiskamp (Duits: Stammlager) ten zuidwesten van de stad), Auschwitz II-Birkenau (het Vernichtungslager (vernietigingskamp) ten westen van de stad), Auschwitz III-Monowitz (een werkkamp ten oosten van de stad bij de IG Farben-fabriek) en tevens tientallen subkampen.

Ongeveer 1,3 miljoen mensen werden naar Auschwitz gedeporteerd. Van hen zijn er ongeveer 1,1 miljoen om het leven gekomen; het grootste deel van de slachtoffers werd vergast. Van 1940 tot en met begin 1942 was het Auschwitz-complex voornamelijk een concentratiekamp; gevangenen kwamen om het leven door de combinatie van grove mishandeling, uitputting en ziekte. Vanaf het begin van 1942 tot oktober 1944 was de actieve massamoord op Joden net zo'n belangrijke functie van het complex. Toen duidelijk werd dat de Russen optrokken om Nazi Duitsland te vernietigen werd zoveel mogelijk bewijsmateriaal vernietigd. Onderdeel hiervan was de evacuatie van Auschwitz, die in het tweede deel van 1944 op gang kwam. Via zogenoemde dodenmarsen werden gevangenen lopend getransporteerd naar concentratiekampen dieper in het Derde Rijk. Op 27 januari

1945 trokken de eerste troepen van het Rode Leger het kamp binnen en werd Auschwitz bevrijd.

Een dove neef, Emanuel (Flip) Delmonte, overleefde de oorlog.

In het Hortusplantsoen in Amsterdam is een herdenkingsmonument onthuld ter nagedachtenis van dove Joodse slachtoffers van het Nazi-regime. Het monument staat tegenover de voormalige dovenschool, de J.C. Ammanschool, waarvan leerlingen en docenten tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn weggevoerd.

De plaquette aan het Hortusplantsoen 2 in Amsterdam zijn opgericht ter nagedachtenis aan de drie Joodse leerkrachten en zestien dove Joodse leerlingen van de J.C.

Ammanschool die tijdens de Tweede Wereldoorlog door vervolging om het leven zijn gekomen. Het monument is onthuld op 19 april 2007 door burgemeester Job Cohen.

Voor zijn ouderlijk huis op Amstel 95 in Amsterdam werden Stolpersteine voor het gezin geplaatst.

Meer informatie

[Philip Nunes Cardozo \(joodsmonument.nl\)](http://joodsmonument.nl)

[Philip Nunes Cardozo \(oorlogsgravenstichting.nl\)](http://oorlogsgravenstichting.nl)

[Philip Nunes Cardozo | DovenShoah](#)

[Monument voor dove Joodse Holocaustslachtoffers | Historiek](#)

[Monument Dove Joden Amsterdam - Amsterdam - TracesOfWar.nl](#)

[Amsterdam, plaquette aan het Hortusplantsoen \(2\) - Nationaal Comité 4 en 5 mei : Nationaal Comité 4 en 5 mei](#)

[Amsterdam, 'Monument voor Joodse Dove Oorlogslachtoffers' - Nationaal Comité 4 en 5 mei : Nationaal Comité 4 en 5 mei](#)

[Philip Nunes Cardozo - Kamp Westerbork, De Digitale Collectie](#)

[Arolsen Archives - International Center on Nazi Persecution | 01020402 186 - Documente mit](#)

[Namen ab NORDEN, Sophia](#)

[Amstel+95 | Stolpersteine.app](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.